PEDRO CRUZ VILLALÓN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2014. március 6.[1]

C-335/12. sz. ügy

Európai Bizottság
kontra
Portugál Köztársaság

(A Bizottság által a Portugál Köztársaság ellen benyújtott kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset)

„Saját források — Behozatali vámok utólagos visszatérítése — A tagállamok pénzügyi felelőssége — Nem exportált cukor többletkészletek”

1. A Bizottság által a Portugál Köztársasággal szemben, az e tagállam csatlakozását követően nem exportált cukortöbbleteket terhelő díjak átutalásával kapcsolatban felrótt kötelezettségszegéssel összefüggésben felvetődik az említett többletkészleteket terhelő vámok jogi természetének kérdése. A Bíróságnak így lehetősége nyílik állást foglalni e pénzügyi eszköz minősítésével kapcsolatban, amelyet a Bizottság, a Portugál Köztársaság álláspontjával ellentétben, az Unió „saját forrásának” tekint.

2. Amennyiben a Bíróság azt állapítaná meg, miként azt a jelen indítványban kifejtem, hogy saját forrásról van szó, ezt követően meg kell vizsgálnia, hogy a Portugál Köztársaság kellő gondossággal járt-e el az ilyen jogcímen fizetendő összeg beszedésére vonatkozó kötelezettségének teljesítése során, vagy éppen ellenkezőleg, végső soron felelősséggel tartozik az Unió irányában a beszedni elmulasztott összeg megfizetéséért.

I – **Jogi háttér**

A – *A Spanyol Királyság és a Portugál Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint a Szerződések kiigazításáról szóló okmány*[2]

3. A csatlakozási okmány 254. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A portugál területen 1986. március 1-jén szabad forgalomban lévő bármely olyan termékkészletet, amelynek mennyisége meghaladja a rendes átvihető készletnek tekinthető mennyiséget, a Portugál Köztársaságnak a megállapításra kerülő közösségi eljárások alapján és a 258. cikkben foglalt feltételek szerint meghatározott határidőkön belül a saját költségén fel kell számolnia.

[…]” [nem hivatalos fordítás].

1 — Eredeti nyelv: spanyol.

2 — HL 1985. L 302., 23. o.; a továbbiakban: csatlakozási okmány.

4. A csatlakozási okmány 371. cikkének (1) bekezdése értelmében „a tagállamok pénzügyi hozzájárulásainak a Közösségek saját forrásai által történő pótlásáról szóló, 1970. április 21-i határozatot […] a 372–375. cikkben említett rendelkezések szerint kell alkalmazni” [nem hivatalos fordítás].

5. A csatlakozási okmány 372. cikkének első bekezdése szerint „az 1970. április 21-i határozat 2. cikke első bekezdésének a) pontjában foglalt »mezőgazdasági lefölözésnek« nevezett bevételek magukban foglalják a Portugália és más tagállamok, illetve Portugália és harmadik országok közötti kereskedelemben az import után fizetett bármely összegből származó bevételeket is […]” [nem hivatalos fordítás].

B – *A 85/257/EGK, Euratom határozat*[3]

6. A 85/257 határozat 2. cikkének első bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A következőkből származó bevételek:

a) a Közösségek intézményei által a harmadik országok tekintetében a közös mezőgazdasági politika keretében megállapított vagy esetlegesen megállapításra kerülő lefölözések, támogatások, kiegészítő vagy kompenzációs összegek, kiegészítő összegek vagy tényezők és egyéb vámok, illetve a cukorágazat piacának közös szervezése keretén belül nyújtott hozzájárulások és egyéb vámok;

b) a közös vámtarifa szerinti vámok és egyéb vámok, amelyeket a harmadik országok tekintetében a Közösségek intézményei már megállapítottak vagy meg fognak állapítani, a Közösségek költségvetésébe befizetett saját forrásnak minősülnek”. [nem hivatalos fordítás]

7. A 85/257 határozat 7. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy:

„A 2. és 3. cikkben hivatkozott közösségi forrásokat a tagállamok szedik be a nemzeti törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések alapján, amelyeket e célból adott esetben módosítani kell. A tagállamok a Bizottság rendelkezésére bocsátják az említett forrásokat.” [nem hivatalos fordítás]

C – *Az 1697/79/EGK rendelet*[4]

8. Az 1697/79 rendelet 1. cikke értelmében:

„(1) E rendelet megállapítja, hogy az illetékes hatóság milyen feltételekkel intézkedhet a megfizetésért felelős személytől bármilyen okból nem követelt, a vámok megfizetésének kötelezettségével járó vámeljárás alá vont árukkal kapcsolatos behozatali, illetve kiviteli vámok utólagos beszedése iránt.

(2) E rendelet alkalmazásában:

a) »behozatali vámok«: vámok és azokkal azonos hatású díjak, valamint a mezőgazdasági lefölözések és egyéb importterhek, amelyeket a közös agrárpolitika alapján vagy a Szerződés 235. cikke értelmében a mezőgazdasági termékek feldolgozásából származó bizonyos árucikkekre alkalmazandó külön intézkedések alapján írnak elő;

3 — A Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1985. május 7-i 85/257 tanácsi határozat (HL L 128., 15. o.).

4 — A megfizetésért felelős személytől meg nem követelt, az ilyen vámok megfizetésének kötelezettségével járó vámeljárás alá vont árukkal kapcsolatos behozatali, illetve kiviteli vámok utólagos beszedéséről szóló, 1979. július 24-i 1697/79/EGK tanácsi rendelet (HL L 197., 1. o.).

[…]

c) könyvelésbe vétel, a hatósági aktus, amellyel a fizetendő behozatali vagy kiviteli vámok összegét megfelelően megállapítják […];

d) vámtartozás, valamely természetes vagy jogi személynek vámköteles árura vonatkozó behozatali és kiviteli vámok megfizetésére irányuló kötelezettsége […]”.[nem hivatalos fordítás]

9. Az 1697/79 rendelet 2. cikkének szövege a következő:

„(1) Amennyiben a hatáskörrel rendelkező hatóságok megállapítják, hogy a jogszabály szerinti behozatali vagy kiviteli vám összegének egészét vagy egy részét vámfizetési kötelezettséggel járó vámeljárásra bejelentett áru esetén a megfizetésért felelős személytől nem követelték meg, eljárást indítanak a be nem fizetett vám beszedésére.

Ezt az eljárást azonban a megfizetésért felelős személytől eredetileg megkövetelt összeg könyvelésének időpontjától, illetve ha nem történt könyvelés, a szóban forgó árura vonatkozó vámtartozás keletkezésének időpontjától számított hároméves határidő eltelte után nem lehet megindítani.

(2) Az (1) bekezdés értelmében, a beszedési eljárás a behozatali vagy kiviteli vám összegének a megfizetéséért felelős személlyel való közlésével indul.” [nem hivatalos fordítás]

D – *A 3771/85/EGK rendelet*[5]

10. A 3771/85 rendelet 1. cikke értelmében „megállapítja a csatlakozási okmány 254. cikkének végrehajtására vonatkozó általános szabályokat” [nem hivatalos fordítás].

11. Ugyanezen rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében „a Portugáliába importált […] termékek akkor tekinthetők portugál területen szabad forgalomban lévőnek […], ha eleget tettek a behozatali vámalakiságoknak, és a fizetendő vámot vagy az azzal azonos hatású díjakat Portugáliában e termékekre beszedték, és azt sem teljes egészében, sem részben nem térítették vissza” [nem hivatalos fordítás].

12. A 3771/85 rendelet 8. cikke a következőt írja elő:

„(1) E rendelet végrehajtási szabályait az olaj- és zsírpiac közös szervezéséről szóló, 1966. szeptember 22-i 136/66/EGK tanácsi rendelet[6] 38. cikkében, illetve adott esetben, a mezőgazdasági piacok közös szervezéséről szóló más rendeletek megfelelő cikkeiben foglalt eljárással összhangban kell megállapítani.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott végrehajtási szabályok magukban foglalják különösen:

[…]

d) a termékfeleslegek kivonásának szabályait.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott végrehajtási szabályok előírhatják:

[…]

5 — A Portugáliában lévő mezőgazdasági termékek készleteiről szóló, 1985. december 20-i 3771/85/EGK tanácsi rendelet (HL L 362., 21. o.).

6 — HL L 172., 3025. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 1. kötet, 77. o.

c) díj beszedését olyan esetben, amikor az érdekelt nem tartja tiszteletben a termékfelesleg kivonásának szabályait.” [nem hivatalos fordítás]

E – *Az 579/86/EGK rendelet*[7]

13. Az 579/86 rendelet (2) preambulumbekezdése kimondja, hogy „tekintettel az új tagállamokban a cukorra vonatkozóan meglévő spekulációs veszélyekre […], rendelkezéseket kell megállapítani az 1986. március 1-jén Spanyolországban és Portugáliában található készletekkel kapcsolatban”. [nem hivatalos fordítás]

14. Ugyanezen rendelet (6) preambulumbekezdése megállapítja, hogy „azt az átvihető készleten felüli mennyiséget […], amelyet a megállapított határidőn belül nem exportáltak, és ezért nem távolítottak el a piacról, a Közösség belső piacán forgalmazott és harmadik országokból behozott mennyiségnek kell tekintetni; […] ilyen feltételek mellett indokolt annak megállapítása, hogy az érintett termékre vonatkozóan az exportálásra előírt határidő utolsó napján hatályos behozatali vám összegével azonos mértékű díjat kell kivetni […]”[nem hivatalos fordítás].

15. Ugyanezen rendelet (8) preambulumbekezdése úgy rendelkezik, hogy „az ágazati piacok megfelelő irányítására vonatkozó követelmények kielégítése érdekében az új tagállamoknak közölniük kell a készleteik és a belső piacon forgalomba hozottnak tekintett mennyiségek értékét” [nem hivatalos fordítás].

16. Az 579/86 rendelet 3. cikke a következőt írja elő:

„(1) Az új tagállamok mindegyikének össze kell írnia […] az 1986. március 1-jén 0.00 órakor a területén szabad forgalomban lévő cukorkészleteket.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak végrehajtása érdekében valamennyi olyan [vállalkozásnak], amely 1986. március 1-jén 0.00 órakor bármilyen jogcímen legalább 3000 kilogramm […] mennyiségű szabad forgalomban lévő cukorkészlettel […] rendelkezik, 1986. március 13-ig be kell jelentenie azokat az illetékes hatóságoknak.

[…]”.[nem hivatalos fordítás]

17. Az 579/86 rendelet 4. cikke előírja, hogy:

„(1) Ha a cukorkészletek mennyisége […] egy adott tagállamban meghaladná a számára megállapított mennyiséget […], e tagállamnak biztosítania kell, hogy 1987. január 1-ig[8] a leltárba vett és a szóban forgó rögzített mennyiség közötti különbséggel azonos mennyiséget a Közösség területén kívülre exportálja […]. Portugáliát illetően, egyrészről az Azori-szigetek és Madeira autonóm régiók, másrészről a többi portugáliai régió tekintetében külön kell bizonyítékot szolgáltatni a készletekről, és külön kell meghatározni az első bekezdés alapján kivitelre szánt cukormennyiséget.

(2) Az (1) bekezdés értelmében kivitelre előírt mennyiségek tekintetében

[…]

7 — Az 1986. március 1-jén Spanyolország és Portugália területén lévő cukorágazati termékek készleteire vonatkozó szabályozásról szóló, 1986. február 28-i 579/86/EGK bizottsági rendelet (HL L 57., 21. o.).

8 — Az 1986. március 1-jén Spanyolország és Portugália területén lévő cukorágazati termékek készleteinek megállapításáról szóló 579/86/EGK rendelet (HL L 306., 37. o.) módosításáról szóló, 1986. október 31-i 3332/86/EGK bizottsági rendelet Portugália esetében 1987. július 1-jére módosította ezt az időpontot.

c) a szóban forgó terméket 1987. január 1-jéig ki kell vinni azon új tagállam területéről, ahol az (1) bekezdés szerinti bizonyításra sor kerül, és a terméknek ezen időpontig el kell hagyniuk a Közösség területét”[9]. [nem hivatalos fordítás]

18. Ugyanezen rendelet 5. cikke értelmében:

„(1) 1987. március 1-jéig[10], kivéve *vis maior* esetén, bizonyítékot kell szolgáltatni a kivitelről […] és az alábbi dokumentumokat kell benyújtani:

a) az érintett tagállam illetékes szerve által kiállított kiviteli igazolásokat […];

b) a 3183/80/EGK rendelet[11] 30. és 31. cikkében említett, a biztosíték felszabadításához szükséges okmányokat.

(2) Ha 1987. március 1-jéig az (1) bekezdésben említett bizonyítékot nem szolgáltatják, a szóban forgó mennyiséget a Közösség belső piacán forgalomba hozottnak kell tekinteni”. [nem hivatalos fordítás]

19. A hivatkozott rendelet 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az 5. cikk (2) bekezdése értelmében a belső piacon forgalomba hozottnak tekintett mennyiségek után:

a) a cukorra vonatkozóan 100 kilogrammonként a fehér cukor tekintetében 1986. december 31-én[12] hatályos behozatali vámmal azonos összegű díjat […] kell kiszabni.” [nem hivatalos fordítás]

20. Az 579/86 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése értelmében: „az új tagállamok megteszik mindazon intézkedéseket, amelyek e rendelet alkalmazásához szükségesek, és különösen kialakítják azon ellenőrzési eljárásokat, amelyek a 3. cikkben említett elszámolás elvégzéséhez és a 4. cikk (1) bekezdésében megállapított kiviteli kötelezettség teljesítéséhez szükségesnek bizonyulnak” [nem hivatalos fordítás].

F – *Az 1552/89/EGK, Euratom rendelet*[13]

21. Az 1552/89 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy „a jelen rendelet alkalmazása szempontjából a Közösségeknek a 88/376/EGK, Euratom határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában szereplő saját forrásokra vonatkozó jogosultságát akkor lehet megállapítani, ha a tagállam illetékes szervei közölték az adóssal a tartozás összegét. Az erre vonatkozó valamennyi közösségi rendelkezés tiszteletben tartása mellett a közlésre akkor kerül sor, ha a kötelezett személye ismert, és a vámösszeg az illetékes államigazgatási szervek által kiszámítható.” [nem hivatalos fordítás]

22. Ugyanezen rendelet 11. cikke értelmében „a 9. cikk (1) bekezdésében említett számlára történő elszámolás késedelme esetén az érintett tagállamnak kamatot kell fizetnie […]”. [nem hivatalos fordítás]

9 — A 3332/86 rendelet 1987. július 1-jét is határidőként jelölte meg Portugália számára.

10 — A 3332/86 rendelet 1987. szeptember 1-jét is határidőként jelölte meg Portugália számára.

11 — A mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek, és előzetes rögzítési igazolások rendszerének alkalmazására kialakított közös végrehajtási szabályok megállapításáról szóló, 1980. december 3-i 3183/80/EGK bizottsági rendelet (HL L 338., 1. o.).

12 — A 3332/86 rendelet 1987. június 30-át is határidőként jelölte meg Portugália számára.

13 — A Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 88/376/EGK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i tanácsi rendelet (HL L 155., 1. o.).

23. Az 1552/89 rendelet 17. cikke a következőket állapítja meg:

„(1) A tagállamoknak valamennyi szükséges intézkedést meg kell tenniük ahhoz, hogy a megállapított vámoknak megfelelő összeget […] a Bizottság rendelkezésére bocsássák a jelen rendeletben foglalt feltételek szerint.

(2) A tagállamok kizárólag akkor mentesülnek az alól a kötelezettség alól, hogy a Bizottság rendelkezésére bocsássák a megállapított vámoknak megfelelő összeget, ha ezen összegeket *vis maior* miatt nem szedték be. A tagállamok emellett meghatározott esetekben figyelmen kívül hagyhatják azt a kötelezettséget, hogy ezen összegeket a Bizottság rendelkezésére bocsássák, ha a konkrét eset valamennyi vonatkozó körülményének mélyreható értékelése után úgy látszik, hogy a behajtás rajtuk kívül álló okok miatt teljességgel lehetetlen. Ezekre az esetekre hivatkozni kell a (3) bekezdésben előírt jelentésben, ha a szóban forgó összegek meghaladják a 10 000 ECU-t […]; az említett jelentésben meg kell jelölni azokat az okokat, amelyek megakadályozták a tagállamot a kérdéses összegek rendelkezésre bocsátásában. Adott esetben a Bizottság az érintett tagállamot észrevételeiről hat hónapos határidőn belül tájékoztatja.

[…]”.[nem hivatalos fordítás]

II – **A pert megelőző eljárás**

24. 2003. június 26-i levelükben a portugál hatóságok azt kérték a Bizottságtól, hogy az 1150/2000/EK, Euratom rendelet[14] 17. cikkének (2) bekezdése alapján biztosítson megfelelő mentességet az összesen 785 078,50 euró összegnek azon cukortöbblet-mennyiségek tekintetében megállapított vámok jogcímén történő rendelkezésre bocsátása alól, amelyeknek az 579/86 rendelet által előírt határidőn belüli kiviteléről nem szolgáltattak bizonyítékot. A Portugál Köztársaság arra hivatkozott, hogy az adóshoz intézett 1990. október 25-i fizetési meghagyást a Supremo Tribunal Administrativo (közigazgatási legfelsőbb bíróság) 2002. május 8-i ítélete hatályon kívül helyezte,[15] és ez lehetetlenné tette a követelt összeg beszedését.

25. A Bizottság további adatok kérését követően elutasította a kérelmet, mivel több, mint három év telt el a tartozás könyvelésbe vételének első lehetséges időpontja és az utólagos beszedés iránti eljárás megindításának tényleges időpontja között. Másrészt, tekintettel arra, hogy nem szolgáltattak bizonyítékot arra, hogy a követelt összeg beszedése elmaradásának indokai nem róhatók fel nekik, a Bizottság felszólította a portugál hatóságokat arra, hogy 2004. szeptember 20-ig bocsássanak rendelkezésére összesen 785 078,50 euró összeget.

26. Számos levélváltást követően 2006. január 31-i levelükben a portugál hatóságok azzal álltak elő, hogy a Supremo Tribunal Administrativo arra az elképzelésre alapozta az ítéletét, hogy a vitatott díjak nem minősülnek saját forrásnak, ezért az 1150/2000 rendelet 17. cikkének (2) bekezdését nem kell alkalmazni, amelyre tekintettel a portugál hatóságok a mentesség iránti kérelmük figyelmen kívül hagyását kérték.

27. 2006. július 28-i levelében a Bizottság elutasította az említett kérelmet, és ismételten felszólította a portugál hatóságokat, hogy a vitatott összeget haladéktalanul bocsássák rendelkezésére. Sem e kérelemre, sem a 2007. január 31-i levél útján megfogalmazott későbbi kérelemre nem érkezett válasz.

14 — A Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló 94/728/EK, Euratom határozat végrehajtásáról szóló, 2000. május 22-i 1150/2000/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 130., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 169. o.).

15 — Az ezen ítélet meghozatalát megelőző eljárás során előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztettek elő, amelyet a Bíróság a C-30/00. sz., William Hinton & Sons ügyben 2001. október 11-én hozott végzéssel (EBHT 2001., I-7511. o.) zárt le.

28. 2007. október 23-án a Bizottság felszólító levelet intézett a portugál hatóságokhoz, amelyben vitatta azt a feltételezést, hogy a kérdéses vámok nem képeznek saját forrásokat, és megállapította, hogy mivel vitathatatlan, hogy nem lehet figyelmen kívül hagyni a Supremo Tribunal Administrativo ítéletét, ez utóbbi csak a gazdasági szereplő és a nemzeti hatóságok közötti viszonyban rendelkezik joghatással.

29. Mivel e felszólításra sem történt intézkedés, a Bizottság 2009. február 2-i levelében indokolással ellátott véleményt küldött a nemzeti hatóságoknak, amelyet 2011. október 28-i levelében indokolással ellátott kiegészítő vélemény követett. Mivel a Portugál Köztársaság fenntartotta az álláspontját, a Bizottság megindította a jelen keresetet.

III – **A Bizottság keresete**

30. A Bizottság arra hivatkozik, hogy Portugália nem teljesítette az EK 10. cikkből, a csatlakozási okmány 254. cikkéből, a 85/257 határozat 7. cikkéből, az 579/86 rendelet 4., 7. és 8. cikkéből, az 1697/79 rendelet 2. cikkéből, valamint az 1552/89 rendelet 2., 11. és 17. cikkéből eredő kötelezettségeit, mivel nem utalt át az Unió részére összesen 785 078,05 eurót, amely a Portugáliának a Közösséghez történő csatlakozását követően nem exportált cukortöbbletet terhelő díjnak megfelelő összeg.

31. A Bizottság fenntartja, hogy a követelt összeg a Közösségeknek a 85/257 határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „saját forrása”, mivel az „a cukorágazati piacok közös szervezésének keretein belüli egyéb vámokból” származó bevétel, amely a Portugál Köztársaság tekintetében a csatlakozás időpontjában megállapított különös szabályozás eredménye.

32. A Bizottság arra hivatkozik, hogy a csatlakozási okmány 254. cikkével összhangban az 1986. március 1-jén portugál területen szabad forgalomban lévő termékkészleteket, amelyek mennyisége meghaladta a rendes átvihető készletnek tekinthető mennyiséget, a Portugál Köztársaságnak saját költségén el kellett volna távolítania olyan közösségi eljárások keretein belül, amelyek szabályait és határidőit a 3771/85 rendelet és az 579/86 rendelet tartalmazza.

33. A Bizottság szerint természetük szempontjából nem szabad összekeverni a többletkészletek kivitelével kapcsolatban esetlegesen felmerülő költségek összegét azzal az összeggel, amelyet a nemzeti hatóságoknak kellett volna kivetniük, amiatt, hogy a többletkészletek „a Közösség belső piacán forgalmazottaknak és harmadik országból behozottnak” voltak tekintendők, miként azt az 579/86 rendelet (6) preambulumbekezdése is megállapítja. A második összeg a Bizottság szerint a Közösségek saját forrásának minősül, és így a másik összeghez viszonyítva eltérő jellegű, amit a fent hivatkozott William Hinton & Sons ügyben hozott végzés 57. pontjában a Bíróság is megerősített.

34. Ami a Bizottság megítélése szerint a vitatott tartozás közlésére vonatkozó késedelmet illeti, a kereset értelmében több mint három év telt el a vámtartozás könyvelésbe vételének első lehetséges időpontja – 1987. október 16. –, és az utólagos beszedés iránti intézkedés tényleges időpontja – 1990. október 29. – között, ami azt jelentette, hogy túllépték az 1697/79 rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében megállapított jogvesztő határidőt, amint azt a Supremo Tribunal Administrativo a 2002. május 8-i ítéletében is elismerte, amelyből *a contrario* az következik, hogy a tartozást megfelelő időben közölhették volna. Egyébiránt a Bizottság fenntartja, hogy a Bíróság 2005. november 15-én hozott ítélete alátámasztja az álláspontját. [16]

16 — A C-392/02. sz., Bizottság kontra Dánia ügyben hozott ítélet (EBHT 2005., I-9811. o.) 60., 63., 67. és 68. pontja.

35. Következésképpen a Bizottság olyan ítélet meghozatalát kéri, amely elmarasztalja a Portugál Köztársaságot, mivel nem teljesítette az EK 10. cikkből, a csatlakozási okmány 254. cikkéből, a 85/257 határozat 7. cikkéből, az 579/86 rendelet 4., 7. és 8. cikkéből, az 1697/79 rendelet 2. cikkéből, valamint az 1552/89 rendelet 2., 11. és 17. cikkéből eredő kötelezettségeit. Ezenkívül azt kéri, hogy a Portugál Köztársaságot kötelezzék a költségek viselésére.

IV – **A Bíróság előtti eljárás**

36. A Bíróság felhívta a Bizottságot és a Portugál Köztársaságot, hogy a tárgyaláson a következő négy kérdésre összpontosítsák az érvelésüket: (1) A 3771/85 rendelet 8. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti díj közösségi saját forrást képez-e, vagy sem? (2) Amennyiben a cukorágazati piacok közös szervezése keretén belül megállapított vámról van szó, az az 1697/79 rendelet hatálya alá tartozik-e? (3) Az 1697/79 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének második albekezdése szerinti hároméves időszaknak adott esetben melyik lenne a kezdő és záró határnapja? (4) A Bizottság szerint melyek azon időszak pontos határnapjai, amely során a portugál hatóságok elmulasztottak kellő gyorsasággal intézkedni a vitatott tartozás közlése iránt?

37. A Portugál Köztársaság ellenkérelmet nyújtott be, amelyben a vitatott összeg természetét illetően azt állítja, hogy a Bizottságnak az 1697/79 rendelet alkalmazhatóságával kapcsán felmerült kétségeivel kapcsolatban a Bíróság a hivatkozott William Hinton & Son ügyben hozott végzésében úgy határozott, hogy a szóban forgó alkalmazhatóság előfeltétele, hogy az árut az 579/86 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint bevallották, aminek a megállapítása a Supremo Tribunal Administrativo feladata volt. Máskülönben, amint azt a végzés 38. pontja megállapította, a nemzeti bíróságnak a beszedés kérdésében a portugál törvényeket kellene alkalmaznia.

38. A Portugál Köztársaság szerint a Supremo Tribunal Administrativo nem állapította meg pontosan azt, hogy e feltétel fennállt-e, azonban úgy értelmezte, hogy az 1697/79 rendelet alkalmazandó a Vámügyi Reform [17] 98. cikkére hivatkozással, amelynek értelmében a sem saját forrásnak, sem maradványvámnak nem tekinthető vámok utólagos beszedésére a hatályos közösségi szabályozás rendelkezései vonatkoznak.

39. A Portugál Köztársaság véleménye szerint a Supremo Tribunal Administrativo tévesen alkalmazta a jogot. Mindezek ellenére alkotmányos jellegű nyomós okok miatt a 2002. május 8-i ítéletet végre kell hajtani.

40. A Portugál Köztársaság azt állítja, hogy mivel az 1150/2000 rendelet 17. cikke kizárólag akkor alkalmazható, ha közösségi saját forrásokról van szó, a mentesség iránti első kérelmét figyelmen kívül kellene hagyni.

41. Másrészről arra hivatkozik, hogy a Közösségek 1987-es, 1988-as és 1989-es évre vonatkozó általános költségvetéseiben semmilyen tételhez nem rendelték hozzá az 579/86 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti összeget, miközben az 1977. december 21-i költségvetési rendelet [18] 4. cikke értelmében kizárólag adott költségvetési tételhez való rendelés alapján lehet bevételt beszedni. Ezért még ha adott esetben saját forrásról lenne is szó, a beszedésnek akkor is jogi akadálya lenne.

42. Ezenkívül a Portugál Köztársaság arra hivatkozik, hogy a csatlakozási okmányban pontosan meghatározták a saját forrásnak minősített bevételeket, amelyek köréből az 579/86 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti összegekből eredő bevételeket kizárták.

17 — Az 1965. április 27-i 46311. sz. rendelettörvény fogadta el.

18 — HL L 356., 1. o.

43. A Portugál Köztársaság azt állítja, hogy ezen összeg díjként való minősítését a Bíróság a Koninklijke Coöperatie Cosun kontra Bizottság ügyben [19] 2006. október 26-án hozott ítéletében megkérdőjelezte, és ha az előbbiek saját forrásnak minősülnének, a 60/2004 rendelet [20] 6. cikkének (3) bekezdése és az 1832/2006 rendelet [21] 12. cikkének (3) bekezdése alapján kivetett díjak is azok lennének, amelyek azonban nem minősülnek ilyennek.

44. Következésképpen a Portugál Köztársaság úgy véli, hogy a vitatott összeg egyrészről a 3771/85 rendelet 8. cikke (3) bekezdésének c) pontján, másrészről, a csatlakozási okmány 254. cikkén alapul, amelyre az 579/86 rendelet (1) és (2) preambulumbekezdése is hivatkozik.

45. A tartozás közlésével kapcsolatos állítólagos késedelmet illetően a Portugál Köztársaság arra hivatkozik, hogy az eredeti kérelme alapján lehetetlen volt a vitatott összegek beszedése, az adómegállapítás Supremo Tribunal Administrativo általi érvénytelenné nyilvánítása miatt. E tekintetben azt állítja, hogy a nemzeti hatóságok csak 1990. augusztus 2-án szereztek tudomást a tartozásról, és 1990. október 9-ig nem rendelkeztek felhatalmazással az azok utólagos beszedése iránti eljárásra, amely időpontban észlelték, hogy az érintett társaság által bevallott adatok tévesek.

46. Az előbbiekre tekintettel a Portugál Köztársaság a kereset elutasítását és a Bizottságnak a költségek viselésére való kötelezését kéri.

47. A felek válaszaikban és viszonválaszaikban alapvetően fenntartották álláspontjaikat.

V – **Értékelés**

48. A jelen kereset központi kérdése a Portugália csatlakozása után nem exportált cukortöbbletkészletet terhelő vámok jogi természete.

49. A kérdés megválaszolásához meg kell vizsgálni az ilyen többletek kezelésére vonatkozó szabályozási hátteret.

A – *A Portugália csatlakozásának időpontjában meglévő cukortöbblet*

50. A csatlakozási okmány értelmében (254. cikk) Portugáliának a saját költségén kellett volna eltávolítania azon „termékkészleteket, amelyek 1986. március 1-jén a területén szabad forgalomban [voltak], és amelyek mennyisége [meghaladta] a szokásos készletnek tekinthető mennyiséget”. Azaz a többletmennyiségeket vagy *feleslegeket*.

51. Ezen előírásnak a mezőgazdasági termékek tekintetében történő végrehajtása céljából a 3771/85 rendelet megállapította a csatlakozási okmány 254. cikkének végrehajtására vonatkozó általános szabályokat. A szóban forgó szabályok alapján „a Portugáliába importált […] termékek akkor tekinthetők portugál területen szabad forgalomban lévőnek […], ha eleget tettek a behozatal vámalakiságoknak, és a fizetendő vámokat vagy az azokkal azonos hatású díjakat Portugáliában beszedték” (1. cikk) [nem hivatalos fordítás].

19 — A C-68/05. P. sz. ügy (EBHT 2006., I-10367. o.).

20 — A Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia csatlakozása következtében a cukorágazatra vonatkozó átmeneti intézkedések megállapításáról szóló, 2004. január 14-i 60/2004/EK bizottsági rendelet (HL L 9., 8. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 42. kötet, 125. o.).

21 — A Bulgária és Románia csatlakozására tekintettel a cukorágazatra vonatkozó átmeneti intézkedések megállapításáról szóló, 2006. december 13-i 1832/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 354., 8. o.).

52. Ezek végrehajtása érdekében a 3771/85 rendelet 8. cikke olaj- és zsírpiac, valamint a mezőgazdasági piacok közös szervezéséről szóló rendeletekben foglalt eljárásokra utal vissza, pontosítva, hogy a végrehajtási szabályok előírhatják „a díj beszedését olyan esetben, amikor az érdekelt nem tartja tiszteletben a termékfelesleg kivonásának szabályait”.

53. A 3771/85 rendelet 8. cikke alapján fogadták el az 1986. március 1-jén Portugália területén lévő cukorágazati termékek készleteire vonatkozó szabályozásról szóló 579/86 rendeletet. A releváns szabályok a következők:

a) Portugáliának össze kellett írnia a területén 1986. március 1-jén szabad forgalomban lévő cukorkészleteket [3. cikk, (1) bekezdés]. Ennek érdekében azoknak a személyeknek, akik 3000 kilogrammnál nagyobb mennyiséggel rendelkeztek, e készleteket 1986. március 13-ig be kellett jelenteniük az illetékes hatóságoknak [3. cikk, (2) bekezdés];

b) Arra az esetre, ha az ugyanezen rendelet 2. cikkében Portugália számára megállapított mennyiségeket átlépnék, a 4. cikk rendelkezése szerint Portugáliának biztosítania kellett, hogy 1987. július 1-jéig a többletkészletet a Közösség területén kívülre exportálják;

c) A szóban forgó rendelet 5. cikke (1) bekezdésének előírása szerint 1987. szeptember 1-jéig igazolni kellett a kivitel megtörténtét;

d) Az igazolás elmaradása esetén úgy kellett tekinteni, hogy a többletkészletet a Közösség belső piacán forgalmazták [5. cikk, (2) bekezdés];

e) A 7. cikk előírta, hogy a belső piacon forgalmazottnak tekintett többletkészletekre a fehér cukor tekintetében 1987. június 30-án hatályos importteherrel azonos összeget kell kivetni, amelyet a fehér cukor tekintetében Portugáliában a csatlakozás időpontjában hatályos csatlakozási kompenzációs összeggel felfelé vagy lefelé módosítanak.

54. A Bizottság szerint ez utóbbi összeg a Közösségek „saját forrásának” minősül. Portugália ezt olyan érvekkel vitatja, amelyek véleményem szerint nem meggyőzőek.

B – *A „saját forrás” fogalma*

55. Kezdetben a Közösségek működését a tagállamok pénzügyi hozzájárulásából finanszírozták. A Római Szerződések azonban már rendelkeztek a saját források rendszerének létrehozásáról, amelyet elsősorban a közös vámtarifából származó bevételek alkottak (az EGK-Szerződés 201. cikke).

56. A nemzeti hozzájáruláson alapuló finanszírozási modellnek a saját források rendszerével történő helyettesítésére 1970-ben került sor[22], bár a két modell a gyakorlatban 1980-ig egymás mellett létezett. A pénzügyi hozzájárulások mind a mai napig bizonyos költségvetésen kívüli eszközök finanszírozási rendszereként működnek.[23] Mindazonáltal a saját forrásokból történő finanszírozás elvi kérdés az Unió elkülönült és önálló voltát igazoló előfeltételként.

22 — Az 1970. április 21-i 70/243/ESZAK, EGK, Euratom tanácsi határozat.

23 — Például az Európai Fejlesztési Alap (EFA), amely egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok között 2000. június 23-án aláírt együttműködési megállapodás eredménye. Idetartozhat bizonyos kutatóprogramok pénzügyi hozzájárulásának finanszírozása is (az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendeletről szóló, 2002. június 25-i 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet [HL L 248., 1. o.] 18. cikke (1) bekezdésének a) pontja).

57. Egyik Szerződés sem határozza meg a saját források fogalmát. A Bizottság jogtudományi megközelítésből úgy határozta meg azokat, mint „a költségvetés finanszírozására a Közösségnek [valamennyi tagállam által] átengedett olyan adóbevételek, amelyek jog szerint megilletik, anélkül hogy szükség lenne a nemzeti hatóságok utólagos döntésére” [24]..

58. A szóban forgó források az alábbi elemekből tevődnek össze: [25]

a) Az úgynevezett „tradicionális vagy természetüknél fogva saját források”, azaz: vámok, mezőgazdasági lefölözések és a közös agrárpolitika keretében a Közösségek által megállapított vámok (többek között a cukorágazat piacának közös szervezése keretén belül előírt díjak);

b) az egységes héaalap alapján számított százalékos arány;

c) a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) alapján számított „kiegészítő forrás”.

59. E bevételekhez hozzá kell számítani az Unió köztisztviselői és egyéb alkalmazottai illetményét, bérét és járandóságát terhelő adóból származó bevételeket, vagy az intézmények igazgatási vagy gazdasági tevékenységéből származó bevételeket. Mindazonáltal a saját források nagy részét a fent hivatkozott elemek alkotják.

60. Az egy adott tagállamban beszedett „tradicionális saját forrásokat” a Bizottság által az államkincstárnál e célból nyitott számlán kell elhelyezni. [26] Szigorúan véve, tekintettel arra, hogy a források eredendően a Közösség tulajdonát képezik, azokat nem kell a nemzeti költségvetésben feltüntetni, sem kiadásként, sem bevételként. A gyakorlatban azonban sok tagállam költségvetésében bevételi és kiadási tételként szerepelteti. Ez viszont azt a benyomást keltheti, hogy a Közösségek számára történő jóváírás egy nemzeti döntéstől függ, amely nem összeegyeztethető az Unió kizárólagos tulajdonát képező forrási minőségével.

C – *A jogvita tárgyát képező vámok természete*

61. Úgy járok el, hogy különbséget teszek azon érvek között, amelyek e vámok uniós saját forrási minőségét, illetve a tagállami forrási minőségét igazolják, majd állást foglalok e tekintetben.

1. A „saját forrásnak” történő minősítés indokai

62. Kezdetben a cukortöbbleteket terhelő vámokat vámokkal azonos hatású díjaknak tekintették, és mint ilyeneket, „saját forrásnak” minősítették. A William Hinton-ügyben [27] hozott végzés is többször használja a „díj” fogalmát az ilyen vámokra történő hivatkozáskor.

63. Mindazonáltal a Portugál Köztársaság véleménye szerint a Bíróság a fent hivatkozott Koninklijke Coöperatie Cosun kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben eltért e megállapítástól. Kétségtelen, hogy a Törvényszék álláspontjával egyezően a Bíróság akkor azt állapította meg, hogy egy olyan összeget, mint amilyen a jelen eljárás tárgyát képezi, „nem a Közösség külső határának átlépése okán vetik ki a C cukor mennyiségére, hanem éppen ellenkezőleg, azért, mert azok exportja tekintetében nem

24 — Európai Bizottság, *Las finanzas públicas de la Unión Europea*, az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala, Luxembourg, 2002., 108. o.

25 — Ezen összetétel nem változott 1970 óta a saját forrásokra vonatkozó egymást követő határozatokban. A legutolsó közülük a 2007. június 7-i 2007/436/EK, Euratom tanácsi határozat (HL L 163., 17. o.) A saját források rendszerének fejlődéséről lásd, többek között, Waldholff, Ch., „Art. 311 (3)”, Calliess, Ch. és Ruffert, M. (szerk.), *EUV/AEUV Kommentar*, 4. kiadás, Verlad C. H. Beck, München, 2011.

26 — A bevételt az „adómegállapítást” követő hónapban kell beszedni. A vám akkor minősül „megállapítottnak”, amikor az adott tartozást a tagállam illetékes hivatala megállapította. Az Unió ugyanis a nemzeti adóbeszedési hivataloktól függ.

27 — Ahogy azt említettük, a Supremo Tribunal Administrativo hivatkozott rá azon eljárásban, amelyben megállapította a cukortöbblet jogosultjától követelt tartozás elévülését.

tartották be az előírt feltételeket és határidőket [...]”[28]. Véleményem szerint az idézet helytállósága a jelen ügy szempontjából meglehetősen vitatható, mivel ebből csak az derül ki, hogy a cukortöbbleteket terhelő vámok nem kiviteli és nem behozatali vámok, de ebből még nem következik, hogy más címen ezek ne lehetnének saját források.

64. A Bizottság mindenesetre 2006-tól azt az álláspontot képviselte, hogy a 2000/597 határozat 2. cikke szerint a vitatott vámokat a cukorágazat piacának közös szervezése keretén belül megállapított vámoknak kell minősíteni.

65. Véleményem szerint nehezen cáfolható a Bizottság álláspontja, jóllehet csak azért, mert a 2000/597 határozat 2. cikkének szövege kellően rugalmas ahhoz, hogy a vitatott díjat is magában foglalja. Mindemellett figyelembe kell venni, hogy bár kétségtelen, hogy a Koninklijke Coöperatie Cosun kontra Bizottság ügyben hozott ítélet szerint nem kifejezetten kiviteli vagy behozatali vámról van szó, ez nem változtat azon, hogy a jelen esetre irányadó uniós szabályozás értelmében az az ilyen típusú vámokkal *azonos rendeltetésű*.

66. Ugyanis, miként arra a Bizottság is rámutatott, az 579/86 rendelet (6) preambulumbekezdése megállapítja, hogy „az átvihető készletet meghaladó mennyiségeket […], amelyeket nem vittek ki az előírt határidőn belül, és így nem vontak ki a piacról, a Közösség belső piacán forgalmazottnak és *harmadik országokból behozottnak* kell tekinteni; […] ilyen feltételek mellett indokolt annak megállapítása, hogy az érintett termékre vonatkozóan az exportálásra előírt határidő utolsó napján hatályos behozatali vám összegével azonos mértékű díjat kell kivetni […]”.[29] [nem hivatalos fordítás]

67. Viszonylag egyértelmű, hogy a szóban forgó összeg az Unió saját forrása, amely az importteherrel azonos mértékű.

68. Amennyiben nem fogadjuk el a fenti megállapítást, véleményem szerint nehéz lenne cáfolni, hogy azt – a hivatkozott 2000/597 határozat szerint „a cukorágazati piac közös szervezése keretein belül megállapított vám” jellegénél fogva – saját forrásnak kell tekinteni.

69. Az 579/86 rendelet (8) preambulumbekezdése ugyanis kimondja, hogy „az ágazati piacok megfelelő irányítása követelményeinek kielégítése érdekében az új tagállamoknak közölniük kell a készleteik és a belső piacon forgalmazottnak tekintett mennyiségek értékét”[30] [nem hivatalos fordítás]. Ennek bizonyítása szükséges ugyanis annak meghatározásához, hogy Portugália túllépte-e a 579/86 rendeletben számára kijelölt mennyiséget, és ha így történt, akkor a Portugál Köztársaság a rendelet 4. cikke szerint biztosította-e a többlet 1987. január 1-je előtti kivitelét a Közösség területéről.

70. Olyan intézkedésről van tehát szó, amelynek célja a kiegyensúlyozott cukorpiac biztosítása, megelőzve az új tagállamok csatlakozásának időpontjában megjelenő többletmennyiségek okozta esetleges torzulásokat. Figyelemmel arra, hogy ha a többletet nem távolítják el kivitellel, a piaci egyensúly felbomlik, az 579/86 rendelet ezt úgy akarja megelőzni, hogy a többlet tekintetében a behozott mennyiségek esetén fizetendő vámmal azonos mértékű díjat alkalmaz.

28 — A Koninklijke Coöperatie Cosun kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 41. pontja.

29 — Kiemelés tőlem.

30 — Kiemelés tőlem.

71. Ezenkívül az 579/86 rendelet nyilvánvaló összhangban áll a 2670/81/EGK rendelettel [31], amelynek 3. cikke (1) bekezdése megállapítja azon összeget, amelyet „a belső piacon forgalmazott" mennyiségek után kell kiszabni, [32] miközben az 579/86 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése a *„belső piacon forgalmazottnak minősülő* mennyiségekre" vonatkozik. [33] Érthetetlen azonban, hogy Portugália miért ismeri el kifejezetten [34], hogy a 2670/81 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése alapján beszedett összegek a 85/257 határozat 2. cikke értelmében vett, „a cukorágazat piacának közös szervezése keretén belül nyújtott egyéb vámokból" származó bevételeket képeznek, azonban nem fogadja el, hogy ugyanez elmondható az 579/86 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése alapján kivetett összegekről is. [35]

72. Következésképpen, ha egyrészt a behozatali vámmal azonos rendeltetésű díjról van szó, amely másrészt a cukorpiac legmegfelelőbb irányítását célzó intézkedésnek is minősül, logikus módon megállapítható, hogy a szóban forgó díj e címek bármelyikén saját forrásnak tekinthető. Mindazonáltal meg kell még vizsgálni a felhozott ellenérveket.

2. A „saját forrásként" történő minősítés ellen szóló érvek

73. Miként arra a Bizottság hivatkozik, az 1986. március 1-jén Portugália területén lévő cukorágazati termékek készleteire vonatkozó szabályokról szóló 579/86 rendeletnek a csatlakozási okmány mellett az egyik jogalapja a Portugáliában lévő mezőgazdasági termékek készleteiről szóló 3771/85 rendelet. Ez kétségtelenül nem azt jelenti, hogy az 579/86 rendelet „a cukorágazat piacának közös szervezése keretein belül nyújtott vámokra" vonatkozik, azaz a 85/257 határozat értelmében vett saját forrásra. Ezenkívül a hivatkozott 579/86 rendelet csupán a 3771/85 rendelet egyik végrehajtási rendelete, amelynek egyetlen jogalapja a csatlakozási okmány, és nem a cukorpiac közös szervezését létrehozásáról szóló 1785/81 rendelet. [36]

74. Véleményem szerint a fenti megállapítás nem teszi kétségessé azt, hogy a vitatott vámokat a Közösség saját forrásainak tekintsék.

75. A fent kifejtettek alapján [37] a vitatott vámok célja a kiegyensúlyozott cukorpiac biztosítása, és ebben az értelemben „a cukorágazat piacának közös szervezése keretén belül" kell alkalmazni őket. Kétségtelen, hogy az 1785/81 rendelet – miként azt a címe is jelzi – „a cukorágazat piacának közös szervezését" létrehozó jogszabály, ez azonban nem jelenti azt, hogy feltétlenül a szóban forgó rendelet lenne az e piacokat szabályozó valamennyi rendelkezés jogalapja.

76. A 85/257 rendelet valójában „a cukorágazat piacának közös szervezése keretén belül alkalmazott vámokat" említ. És bár kétségtelen, hogy az említett keret az 1785/81 rendelet által meghatározott keret, az ezen belül alkalmazandó vámok más jogszabályokból is eredhetnek. Ez a helyzet például a Portugáliában lévő mezőgazdasági termékek készleteiről szóló 3771/85 rendelet esetében is.

77. Másrészről nem lehet figyelmen kívül hagyni a csatlakozási okmány tartalmát, amelynek 254. cikke úgy rendelkezik, hogy a többletkészleteket „a megállapított közösségi eljárások keretén belül" el kell távolítani, és a 3771/85 rendelet tárgya éppen ezen eljárások szabályainak megállapítása. Ezenkívül a csatlakozási okmány 371. cikkének (1) bekezdése értelmében „a tagállamok pénzügyi hozzájárulásainak a Közösségek saját forrásai által történő pótlásáról szóló, 1970. április 21-i határozatot […] a

31 — A kvótán felüli cukortermelésre vonatkozó részletes végrehajtási szabályok megállapításáról szóló, 1981. szeptember 14-i 2670/81/EGK bizottsági rendelet (HL L 262., 14. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 5. kötet, 85. o.).

32 — Kiemelés tőlem.

33 — Kiemelés tőlem.

34 — A viszonválasz 2. pontja.

35 — Portugália az eltérő véleményének alátámasztására viszonválasza 3. pontjában a Bizottság indokolással ellátott véleményére hivatkozik. A szóban fogó válaszban azonban nem történt hivatkozás a 2670/81 rendeletre.

36 — HL L 177., 4. o.

37 — A 69. és 70. pont.

372–375. cikkben foglalt rendelkezéseknek megfelelően kell alkalmazni" [nem hivatalos fordítás]. Emellett a 372. cikk első bekezdése értelmében „az 1970. április 21-i határozat 2. cikke első bekezdésének a) pontjában foglalt »mezőgazdasági lefölözésnek« nevezett bevételek magukban foglalják *a Portugália és más tagállamok, illetve Portugália és harmadik országok közötti kereskedelemben az import után fizetett bármely összegből származó bevételeket is* a 233–345. cikk, a 210. cikk (3) bekezdése és a 213. cikk értelmében" [38].

78. Következésképpen azt kell megállapítani, hogy maga a csatlakozási okmány nemcsak elegendő jogalapot nyújt a 3771/85 rendelethez (és ebből következően az 579/86 végrehajtási rendelethez), hanem ráadásul azon megállapítás alapját is képezi, hogy a vitatott vámok „saját forrásnak" minősülnek (amennyiben, ahogy azt jeleztük, a behozatali vámokkal egyenértékűek).

79. A Portugál Köztársaság egy másik érvet is felhoz a vitatott vámok saját forráskénti minősítésével szemben, amely azon alapul, hogy a szóban forgó díjat az Unió költségvetése nem tartalmazza. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy nem szabad összetéveszteni a saját forrásokat meghatározó, költségvetési jogon alapuló rendelkezéseket a különös jogalkotási hatáskörben eljáró jogalkotó által megállapított díjakkal és vámokkal. [39] Amint arra a Bizottság is hivatkozik, a követelt összeg kiszabása nem függ attól, hogy azt hozzárendelték-e a Közösségek költségvetésének egy konkrét tételéhez, hanem elegendő, ha azt valamely különös jogalkotási aktus írja elő; a jelen esetben ez az aktus az 579/86 rendelet. Ezenkívül a 85/257 határozat (amely saját forrásokra vonatkozik, és mint ilyen, költségvetési jogszabály) 7. cikke előírja, hogy a szóban forgó forrásokat a tagállamoknak a Bizottság rendelkezésére kell bocsátaniuk. Itt tehát nyilvánvaló kapcsolat áll fenn a költségvetéssel.

80. A Portugál Köztársaság végül azt állítja, hogy ha a jogvita tárgyát képező díj saját forrás lenne, a 60/2004 rendelet 6. cikkének (3) bekezdése és az 1832/2006 rendelet [40] 12. cikkének (3) bekezdése alapján kivetett díjak is azok lennének, amelyek azonban nem minősülnek ilyennek. Mindkét jogszabály úgy rendelkezik ugyanis, hogy a többleteket terhelő vámokat az új tagállam költségvetésében kell szerepeltetni. A 60/2004 rendelet 7. cikke azonban közvetlenül ez után megállapítja, hogy a többletkészletek eltávolításának igazolása hiányában „az új tagállamra egy, az el nem távolított mennyiségnek […] [a] legmagasabb export-visszatérítéssel történő megszorzása után kapott összeget vetnek ki. Ezt az összeget *a közösségi költségvetésben írják jóvá* [[41]] […], és figyelembe veszik a 2004/2005. gazdasági évre vonatkozó termelési illeték kiszámításánál." [42] Ahogy arra a Bizottság is utal tehát, csupán egy kétszakaszos beszedési rendszerről van szó, amely mindig a közösségi költségvetésbe befolyó bevétellel zárul.

81. A vitatott összeg jogi minősítéséről szóló jelen rész lezárásaként véleményem szerint van egy további elem annak alátámasztására, hogy a szóban forgó összeget miért kell mindenképpen saját eszköznek tekinteni.

82. A Bíróság által a William Hinton & Sons ügyben hozott végzésben foglaltakról van szó, amely éppen a portugál hatóságok által az el nem távolított többletkészletek címén fizetendő összeg visszakövetelése iránti eljárásban előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésen alapult. Bár az említett határozat kiindulópontja az volt, hogy saját forrás címén követelték az adott összeget, a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvének kellő tiszteletben tartása révén el kell kerülni, hogy a

38 — Kiemelés tőlem.

39 — Lásd a C-154/12. sz. Isera & Scaldi Sugar és társai ügyben 2013. február 21-én hozott végzés 31. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot. Ingelram, J., az EUMSZ 310. cikk kommentárja, Lenz, C.-O. és Borchardt, K.-D., *EU-Verträge Kommentar*, Bundesanzeiger Verlag, 6. kiadás, Köln, 2013.

40 — Korábban már hivatkozott jogszabályok, amelyek a 2004-es és a 2007-es csatlakozások kapcsán a cukorágazatra vonatkozó átmeneti intézkedéseket állapítottak meg.

41 — Kiemelés tőlem.

42 — Az 1832/2006 rendelet 13. cikke szó szerint ugyanígy rendelkezik.

Bíróság által kezdetben képviselt álláspontól nem csupán eltérő, hanem azzal ellentmondásban lévő indok alapján kerüljön elbírálásra az ügy. Mindez attól függetlenül irányadó, hogy, amint azt említettük, az ítélkezési gyakorlatnak a Koninklije Coöperatie Cosun kontra Bizottság ügyben bekövetkező ezt követő változását bizonyos mértékig fenntartással kell kezelni.

83. Véleményem szerint tehát, első közbenső javaslatként, a jogvita tárgyát képező összeget olyan vámnak kell tekinteni, amely az Unió saját forrásának minősül.

D – *Az 1697/79 rendelet alkalmazhatósága*

84. Miután megállapítást nyert, hogy a vitatott díj saját forrásnak minősül, meg kell határozni, hogy alkalmazható-e a jelen esetre a behozatali és kiviteli vámok beszedését szabályozó 1697/79 rendelet, amelynek alapján az említett beszedésnek három éven belül meg kell történnie.

85. Jóllehet felmerülhetnek kétségek az 1697/79 rendelet alkalmazhatóságával kapcsolatban – ha, amint azt említettük, a vitatott díj nem tekinthető importtehernek –, véleményem szerint vitathatatlan, hogy e rendelet teljes mértékben alkalmazható a jelen esetre. Egyrészt azért, mert a William Hinton-ügyben, ahogy azt már láttuk, a Bíróság abból indult ki, hogy a díj lefölözésnek, és ezért saját forrásnak tekinthető, és a Supremo Tribunal Administrativo feladatává tette annak megállapítását, hogy a vámköteles árut bejelentették-e, az 579/86 rendelet alapján, valamint megállapította, hogy ha nem jelentették be, akkor a nemzeti szabályozást, és nem az 1697/79 rendeletet kell alkalmazni.[43] Másrészről, és elsősorban azért, mert maga a Supremo Tribunal Administrativo 2002. május 8-i ítéletében[44] úgy határozott, hogy a jelen esetre az említett rendeletet kell alkalmazni a belső jogi visszautalás révén.[45]

86. Ez utóbbi tekintetében meg kell jegyezni, hogy nincs jelentősége annak a ténynek, hogy – miként azt a Portugál Köztársaság állítja – a Supremo Tribunal Administrativo akár tévedhetett is, amikor úgy ítélte meg, hogy a vitatott díj nem saját forrás. Elsősorban azért, mert nyilvánvaló, hogy e tekintetben mérvadó jogi minősítést végső soron csak a Bíróság tehet. Másodsorban, és meghatározó jelleggel azért, mert a Supremo Tribunal Administrativo mindenesetre egyértelműen úgy rendelkezett, hogy a jelen ügyre alkalmazandó szabály pontosan az 1697/79 rendelet.

87. Következésképpen az említett 1697/79 rendelet jelen esetre történő alkalmazásának nem kellene különösebb gondot okoznia, olyan kérdésről lévén szó, amelyet már a Supremo Tribunal Administrativo és közvetve maga a Bíróság is elbírált. A második közbenső javaslatom ezen irányvonal mentén fogalmazódik meg.

E – *A portugál hatóságok eljárása*

88. Végezetül, tekintettel arra, hogy saját eszközről van szó, és az 1697/79 rendeletet kell alkalmazni, az utolsó megválaszolandó kérdés az, hogy a Supremo Tribunal által hivatkozott tartozás elévülése – és ennek következtében az, hogy az adott összeget nem tudják a Bizottság rendelkezésére bocsátani –, a Portugál Köztársaság gondatlan magatartásából ered-e.

43 — A William Hinton & Sons ügyben hozott végzés 38. pontja.

44 — A Bizottság keresete mellé csatolt másolat 15. oldala.

45 — Konkrétan a Vámügyi Reform 98. cikke.

89. A Bizottság azt állítja, hogy a vitatott tartozást 1987. október 16-tól, vagyis a költségelszámolás időpontjától lehetett követelni. Ezért a követelés érvényesítésére irányadó jogvesztő határidő az 1697/79 rendelet 2. cikke értelmében három évvel később, azaz 1990. október 16-án járt le. A portugál hatóságok azonban 1990. október 29-ig nem intézkedtek, vagyis a Bizottság véleménye szerint gondatlanul jártak el, és ezáltal a Portugál Köztársaság megszegte az Unióval szembeni kötelezettségeit.

90. A Portugál Köztársaság viszonválaszában [46] arra hivatkozott, hogy a vitatott tartozás 1987. szeptember 1-jén szűnt meg, jóllehet a tárgyaláson ennek dátumaként 1987. szeptember 17-re hivatkozott. Mindenesetre az egész eljárás során fenntartotta, hogy csak 1990. augusztus 2-án szerzett tudomást a tartozásról, és 1990. október 9-ig nem tudott intézkedni annak beszedése iránt.

91. A Portugál Köztársaság számára kedvezőbb esetben, a Supremo Tribunal Administrativo által megállapított körülmények alapján, a vitatott tartozás követelésének határideje nem lehet későbbi, mint 1987. október 16., amely időpontban a nemzeti bíróság szerint nyilvántartásba vették az adós társasággal szemben követelt vámok összegének megfizetését. Mindezek alapján az 1697/79 rendelet 2. cikke értelmében a tartozás 1990. október 16-án évült el, miközben a portugál hatóságok csak 1990. október 29. után indítottak eljárást a meg nem fizetett vámok beszedése iránt.

92. Ahogy azt a Bizottság állította, többek között a fent hivatkozott Bizottság kontra Dánia ügyben hozott ítéletre történő hivatkozással, a tagállamoknak meg kell fizetniük a Közösségek saját forrásai tekintetében megállapított vámot, amint a hatóságok annak összegét ki tudják számítani. Ha elfogadjuk azt, amit a Portugál Köztársaság is állít, hogy a jelen esetben erre csak 1990. augusztus 2-án kerülhetett sor, akkor az a kérdés, hogy a nemzeti hatóságok minden ésszerűen elvárható lépést megtettek-e annak érdekében, hogy korábbi időpontban szerezzenek tudomást a tartozás összegéről, aminek a révén, a beszedéshez szükséges valamennyi alakiság figyelembevételével, a Portugál Köztársaság az 1697/79 rendelet 2. cikkében megállapított hároméves elévülési határidő lejárta – amely a jelen esetben be is következett – előtt érvényesíteni tudta volna a követelését.

93. A portugál hatóságok által az ellenkérelemben kifejtett tényállás értelmében [47] 1987. október 30-án az adós társaság a funchali vámhivatal által az 1987. október 16-i levélben követelt, összesen 552 511,20 euró összeget megfizette. 1990. június 26-án a funchali vámhivatal 23 419,63 euró további összeg megfizetését írta elő a társaság számára, jogosulatlanul alkalmazott levonás címén. 1991. február 20-án megfizették az említett összeget. 1990. szeptember 26-án héa jogcímén újabb pótlólagos összeget követeltek, és végül 1990. október 25-én írták elő a jelen eljárás tárgyát képező összeget, amelyet 1990. november 26-án helyesbítettek.

94. Különösen fontos az a tény, hogy a társaságtól kezdetben követelt összeget 1987. október 16-án közölték [az adós társasággal], illetve hogy a jelen jogvita tárgyát képező megnövelt összeggel történő helyesbítésre 1990. október 25-ig nem került sor, és azt – az ellenkérelemben foglaltak szerint [48] – azon vizsgálat eredménye indokolta, amelyet az élelmezésügyi államtitkár a Madeira autónom régióban cukorkészletet (jogszerűtlenül) birtoklók és az Instituto do Vinho da Madeira által fizetendő összegek elosztásában észlelt lehetséges eltérések következtében rendelt el. A Portugál Köztársaság azonban nem pontosította a vizsgálat időpontját, és nem adott tájékoztatást a vizsgálatot megalapozó eltérések észlelésének időpontjáról. A jelen esetben a vizsgálat eredményei csak három évvel azt követően láttak napvilágot, hogy az adós társaságot a funchali vámhivatal által követelt vámok megfizetésére kötelezték.

46 — A 34. és 35. pont.

47 — A 6–12. pont.

48 — A 9. és 10. pont.

95. Amint az a tárgyaláson is megállapítható volt, a Madeira autonóm régiójában cukortöbbletet birtoklók száma nem volt olyan magas, hogy lehetetlenné vagy különösebben bonyolulttá tette volna az általuk bevallott többletmennyiségek helytállóságára vonatkozó minimális ellenőrzési tevékenységet. Mindenesetre a Portugál Köztársaság nem bizonyította ennek ellenkezőjét, ennek következtében véleményem szerint a vámok megfizetése és a nemzeti hatóságok vizsgálati eljárása között eltelt hároméves időszak nem indokolható, és igazolja a gondatlanságot, amely a Bizottság által kifogásolt kötelezettségszegésnek minősül, és ezzel – utolsó közbenső javaslatként – egyet kell értenem.

VI – **Költségek**

96. Az eljárási szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése és 138. cikkének (1) bekezdése értelmében azt javaslom, hogy a Bíróság a Portugál Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

VII – **Végkövetkeztetések**

97. A fent kifejtett megfontolások alapján azt javasolom, hogy a Bíróság a következőképpen határozzon:

Állapítsa meg, hogy a Portugál Köztársaság – mivel nem bocsátotta a Bizottság rendelkezésére a 785 078,50 euró összeget a Közösségekhez való csatlakozását követően nem exportált cukor többletkészleteit terhelő vámok jogcímén – nem teljesítette az EK 10. cikkből, a csatlakozási okmány 254. cikkéből, a 85/257 határozat 7. cikkéből, az 579/86 rendelet 4., 7. és 8. cikkéből, az 1697/79 rendelet 2. cikkéből, valamint az 1552/89 rendelet 2., 11. és 17. cikkéből eredő kötelezettségeit.

A Portugál Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.